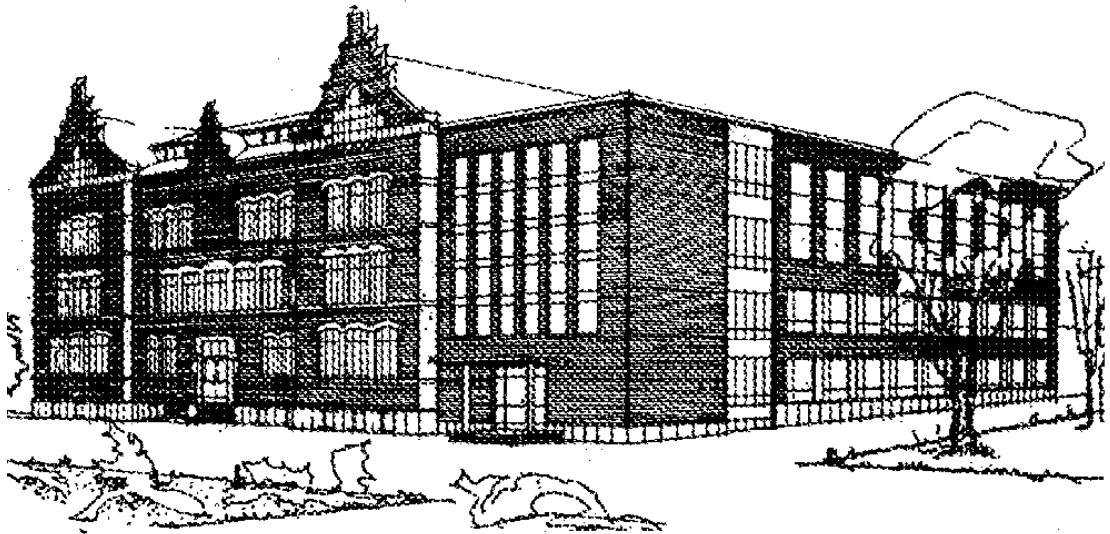

Tampereen yhteiskoulun lukio

OPINTO-OPAS
2019 – 2020

Tampereen yhteiskoulun lukio

Ilmaisutaidon erityislukio

Hallituskatu 32
33200 Tampere

<http://www.tyk.info>
tyk@tyk.info

050 330 1255 rehtori Tuija Flinck
050 449 1327 apulaisrehtori Jaana Hildén-Pohjola
050 441 2783 kanslia Anne Salminen
040 723 6655 opinto-ohjaaja Liisa Huhta
050 449 1385 opinto-ohjaaja Elsi Maijala-Juuti
opinto-ohjaaja Jarna Pasanen
050 449 1394 opinto-ohjaaja Kirsi Sirkka

Sähköpostisoitteet muodossa etunimi.sukunimi@tyk.info.

TUKENA OPINNOISSASI	4
RYHMÄNOHJAAJA JA RYHMÄ	4
OPINTO-OHJAAJA	4
KANSLIA.....	4
OPISKELIJAHUOLTO	5
ERITYISOPETTAJA	5
KURAATTORI	5
TUUTORIT	5
TYKIN ARKI	6
LUKUVUOSI JA JAKSOT	6
WILMA	6
LUKUJÄRJESTYS	6
OPPITUNNIT	7
ARVIOINTIVIIKOT	7
LÄSNÄOLO OPPITUNNEILLA.....	7
OPISKELU LUKIOSSA	8
LUKION SUORITTAMINEN JA OPISKELUAIKA.....	8
OPISKELUSUUNNITELMAN LAATIMINEN	8
KURSSIVALINTOJEN JA LUKUJÄRJESTYKSEN TARKISTAMINEN.....	9
ITSENÄINEN OPISKELU.....	9
PAKOLLISTEN KURSSIEN KEVENTÄMINEN	10
OPPIMÄÄRÄN VAIHTAMINEN MATEMATIIKASSA JA KIELISSÄ.....	10
OPINTOJEN ARVIOINTI	11
KURSSIARVIOINTI	11
KURSSIARVOSANAN UUSIMINEN.....	11
OPPIAINEEN OPPIMÄÄRÄN ARVIOINTI.....	12
LUKION KOKO OPPIMÄÄRÄN SUORITTAMINEN.....	13
VALTAKUNNALLISET PUHEKOKKEET.....	13
ARVIOINNIN UUSIMINEN JA OIKAISU	13
MUUALLA SUORITETTujen KURSSIEN HYVÄKSILUKEMINEN JA OSAAMISEN TUNNUSTAMINEN....	13
YLIOPPILASKIRJOITUKSET	14
LUKIODIPLOMIT	15
OPISKELIJATOIMINTA.....	15
OPISKELIJAKUNTA.....	15
TUUTORITOIMINTA.....	15
HARRASTUSTOIMINTA.....	15

Tervetuloa persoonalliselle opintielle, tykkiläinen!

Koulusi — virallisesti Tampereen yhteiskoulun lukio — on lukio, jolla on opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä ilmaisutaidon erityistehtävä. Ilmaisutaidon kursseilla opit ilmaisemaan itseäsi, vuorovaikutustaitoja sekä vastuunottoa. Kurssit tarjoavat vastapainoa teoreettisemmalle lukio-opetukselle, joka tavoitteena on ylioppilastutkinnon suorittaminen ja samalla hyvien jatko-opintoedellytysten saaminen.

Kädessäsi olevan Opinto-oppaan tarkoitus on perehdyttää sinua kurssimuotoiseen opiskeluun lukiossa ja kertoa lukion käytännöistä. Tarvitset opasta koko lukioaikasi, joten pidäthän sen tallessa!

Koulutyö alkaa **torstaina 8. elokuuta 2019**. Ensimmäisen vuoden opiskelijat tulevat kouluun **kello 9.00** liikuntasaliin (TYKin 2. kerros). Toisen vuoden opiskelijat ja abiturientit aloittavat syyslukukauden perjantaina 9. elokuuta klo 11.00.

Lukuvuoden alkaessa sinua ovat opastamassa tuutorit, ryhmänohjaajat ja opinto-ohjaajat. Koko koulun väki toivoo, että viihdyt koulussamme ja pääset hyvin alkuun lukiopolullasi!

Mistä lisätietoa?

Koulumme opetussuunnitelmaan voit tutustua koulun kotisivuilla osoitteessa <https://peda.net/tampere/tyl/o2>.

Kurssisisältöjen lyhyet esittelyt löydät koulun kotisivuilta osoitteesta www.tyk.info linkistä OPISKELIJALLE/VUOSI-INFO.

Syyslukukauden alussa saat vielä **TYK-info 2019–2020** -lukuvuositedotteen, joka sisältää muun muassa opettajien yhteystiedot, tietoa opiskelijahuollon palveluista, koeviikkojen aikataulut ja lukuvuoden tärkeitä päivämääriä.

*Tarvitset tätä opinto-opasta koko lukioaikasi
— säilytä tämä siis ehdottomasti!*

TUKENA OPINNOISSASI

RYHMÄNOHJAAJA JA RYHMÄ

Ryhmänohjaajasi toivottaa sinut tervetulleeksi kouluumme! Opintojen alkaessa saat oman noin 30 opiskelijan kotiryhmän. Ryhmänohjaaja on lähiohjaajasi, jonka puoleen sinä ja kotiväkesi voitte kääntyä kaikissa asioissa. Ryhmänohjaaja pitää ryhmänohjaustuokion kerran viikossa ja seuraa koko lukion ajan opintojesi edistymistä. Ensimmäisenä koulupäivänä saat ryhmänohjaajasi yhteystiedot. Välitä ne myös kotiin tiedoksi.

Syksyllä 2019 aloittavien opiskelijoiden ryhmänohjaajia ovat:

19A	Marjo Fränti	19F	Eenariina Hämäläinen
19B	Lari Heino	19G	Toni Pohjanoksa
19C	Simo Järvinen	19H	Vuokko Koskivirta
19D	Petter Kinnunen	19I	Outi Huovinen
19E	Saanamaria Lefort		

Sähköpostiosoitteet ovat etunimi.sukunimi@tyk.info.

OPINTO-OHJAAJA

Opinto-ohjaajat auttavat sinua lukio-opintojen suunnittelussa. Tapaat heidät heti opintojen alkaessa. Lukion opinto-ohjaus muodostuu oppitunneista, pienryhmäohjauksesta ja henkilökohtaisesta ohjauksesta. Saat ohjausta muun muassa kurssivalintoihin, ylioppilaskirjoitussuunnitelman laatimiseen, jatko-opintoihin ja työelämään liittyen. Erilaisissa opintojen pulmatilanteissa voit aina ottaa yhteyttä opinto-ohjaajaan. Opinto-ohjaajat työskentelevät yhteistyössä ryhmänohjaajan, rehtorin ja aineenopettajien kanssa.

Syksyllä 2019 aloittavien opiskelijoiden opinto-ohjaajia ovat:

19ABC	Jarna Pasanen
19DEF	Kirsi Sirkka
19GHI	Elsi Maijala-Juuti

Sähköpostiosoitteet ovat etunimi.sukunimi@tyk.info.

KANSLIA

Kansliassa voit asioida koulusihteerin kanssa muun muassa koulumatkatukeen, opintotukeen ja erilaisiin todistuksiin (opiskelutodistus, jaksotodistus) liittyvissä asioissa. Noudatathan kanslian aukioloaikoja!

OPISKELIJAHUOLTO

Opiskelijahuoltoon kuuluvat terveydenhoitajan, koululääkärin, lukiopsykologin, suun terveydenhuollon ja lukiokuraattorin palvelut pääsääntöisesti ajanvarauksella.

Terveydenhoitaja on tavattavissa päivittäin sekä avovastaanottoaikoina että ajanvarauksella. Terveydenhoitajan vastaanotolla voidaan tarvittaessa tehdä ajanvaraus lääkärille. Kaikille ensimmäisen vuoden opiskelijoille tehdään terveystarkastus lukuvuoden aikana.

Lukiopsykologi on tavattavissa koulullamme neljänä päivänä viikossa ajanvarauksella. Lukiopsykologille voi varata ajan suoraan itse tai esimerkiksi terveydenhoitajan kautta.

Tampereen kaupungin suun terveydenhuollon palvelut ovat tamperelaisten nuorten käytettävissä. Vieraspaikkakuntalaiset opiskelijat voivat asioida kotikunnassa tai ilmoittautua hammashoitopalvelujen käyttäjäksi Tampereella.

Lukiokuraattori on koulullamme kahtena päivänä viikossa. Ajan voi varata itse Wilman kautta.

Yhteystiedot ja tietoa ajanvarauksesta löydät koulun kotisivuilta **www.tyk.info** sekä syksyisin jaettavasta TYK-infosta.

ERITYISOPETTAJA

Erytisopettaja tukee erilaisissa oppimisvaikeuksissa sekä tekee LUKI-testauksia. Erytisopettaja on tavattavissa koululla kerran viikossa.

Yhteystiedot ja tietoa ajanvarauksesta löydät koulun kotisivuilta **www.tyk.info** sekä syksyisin jaettavasta TYK-infosta.

KURAATTORI

Lukiokuraattori on tavattavissa pääsääntöisesti ajanvarauksella. Kuraattoriin voi olla yhteydessä esim. jaksamisen pulmissa, taloudellisen tilanteen tai ihmissuhteiden kuormittaessa sekä koulumotivaatioon tai päihteisiin liittyvissä asioissa.

Yhteystiedot ja tietoa ajanvarauksesta löydät koulun kotisivuilta **www.tyk.info** sekä syksyisin jaettavasta TYK-infosta.

TUUTORIT

Tuutorit ovat toisen vuoden opiskelijoita, jotka auttavat sinua pääsemään sisään TYKin arkeen ja lukio-opiskeluun. Tapaat tuutorit heti ensimmäisenä päivänä. Ohjauksen lisäksi he järjestävät myös yhteistä tekemistä uusille opiskelijoille. Kysy tuutoreilta rohkeasti mieltä askarruttavista asioista!

TYKIN ARKI

LUKUVUOSI JA JAKSOT

Lukuvuosi jakautuu kuuteen **jaksoon**. Jakson pituus on noin kuusi viikkoa. Jokaisessa jaksossa on oma lukujärjestys. Opiskelet lukiossa vähintään 75 kurssia. Yksi kurssi jaetaan 70 minuutin mittaisiin oppitunteihin. Yhden jakson aikana opiskellaan yleensä 4–6 kurssia, joilla jokaisella on neljä oppituntia viikossa.

Ilmaisutaitoaineita ja joitain muita kursseja opiskellaan myös hajautetusti. Tällöin kurssi opiskellaan siten, että 70 minuutin mittaisia oppitunteja on kaksi viikossa kahden jakson (1–2 jaksossa, 3–4 jaksossa ja 5–6 jaksossa) ajan. Koodin 7 kurssit opiskellaan kolmen jakson aikana (syksy tai kevät), jolloin kerran viikossa on 90 minuutin mittainen oppitunti.

WILMA

Wilma on koulun ensisijainen viestintäkanava, ja sitä tulee seurata säännöllisesti. Wilmassa näet lukujärjestyksesi ja teet kurssivalintasi, seuraat opintosuorituksiasi, luet tiedotteita ja viestit opettajien kanssa. Opiskelija kirjaa itse Wilmaan myös oman henkilökohtaisen ylioppilaskirjoitussuunnitelmansa.

Alaikäisen opiskelijan huoltajat seuraavat Wilmassa etenemistä opinnoissa, selvittävät opiskelijan poissaolot, viestivät opettajien kanssa, tekevät poissaoloanomukset sekä lukevat koulun tiedotteita. Wilmaa käyttävät myös lukion muu henkilökunta sekä terveydenhoitaja.

Sinä ja huoltajasi saatte omat erilliset käyttäjätunnukset, salasanat ja ohjeet Wilmaan kirjautumiseksi.

LUKUJÄRJESTYS

Ensimmäisen jakson lukujärjestyksen saat valmiina koulun alkaessa. Myöhempiin jaksoihin teet itse omat lukujärjestyksesi valitsemalla kurssit Wilman kurssitarjottimelta. Opintojen alussa laadit opiskelusuunnitelman, jonka pohjalta lukujärjestykset tehdään. Ensimmäisen jakson opinto-ohjauksen tunneilla opetellaan opiskelusuunnitelman ja lukujärjestysten tekeminen. Myös tuutorit ovat apunasi.

OPPITUNNIT

Päivän ensimmäinen oppitunti alkaa klo 8.20 ja viimeinen päättyy klo 15.30. Poikkeus on maanantai, jolloin viimeinen tunti päättyy klo 15.45 joh-tuen maanantain 7 koodin opetuk-sesta.

TYKissä ruokaillaan neljässä puoli tuntia kestävässä ruokavuorossa päivän 3. oppitunnin aikana. Oppi-tuntikohtaiset ruokavuorot näet koulumme kotisivuilta ja ruokalan oven vierestä.

Ryhmänohjaustuokiot ovat parillis-ten viikkojen tiistaisin ensimmäisellä välitunnilla.

1. oppitunti 8.20–9.30 Parillisten viikkojen tiistaisin RO klo 9.30–9.50		
2. oppitunti 9.50–11.00		
1. ruokavuoro	3. oppitunti...	3. oppitunti 11.10–12.20
3. oppitunti 11.40–12.50	2. ja 3. ruokavuoro ... 11.10–12.50	4. ruokavuoro
4. oppitunti 13.00–14.10		
5. oppitunti 14.20–15.30 Huom! Maanantaisin 7-koodin tunti on klo 14.15–15.45!		

ARVIOINTIVIIKOT

Mahdolliset kurssikokeet pidetään jakson viimeisten kahden viikon aikana. Arviointiviikkojen aikana noudatetaan erillistä lukujärjestystä, jolloin koulu-päivä jakautuu kahteen 140 minuutin pituiseen oppituntiin. Opiskelemissasi aineissa nämä oppitunnit ovat peräkkäisinä päivinä siten, että aineen ensim-mäinen 140 minuutin oppitunti on iltapäivällä ja toinen seuraavana aamuna. Oma arviointiviikkojen aikainen lukujärjestyksesi näkyy Wilmassa. Syksyllä ja-ettavassa TYK-infossa ja kotisivuilla on näkyvissä arviointiviikkojen tuntikaa-vio.

Koulussamme käytetään ja kehitetään erilaisia arviointitapoja. Kaikki oppi-tunnit pidetään arviointijakson lukujärjestyksen mukaisesti, vaikka erityistä koetta ei mahdollisesti olisikaan. Arviointiviikkojen oppituntien aikana voi-daan muun muassa osallistua ilmaisutaitoryhmien esityksiin, tehdä vierailuja koulun ulkopuolelle tai opiskella lisää kurssin sisältöjä.

LÄSNÄOLO OPPITUNNEILLA

Säännöllinen osallistuminen opetukseen on lukio-opintojen suorittamisen edellytys. Opiskelijan tulee osallistua opetukseen, jollei hänelle ole myönnetty siitä vapautusta (LL 25 §). Lääkärintodistuksella varmennetut sairaudesta joh-tuvat pitkäkestoiset poissaolot käsitellään erikseen. Jos joudut olemaan pois-sa oppitunnilta esimerkiksi sairastumisen vuoksi, poissaolot selvitetään Wil-massa.

- Opettaja merkitsee poissaolon oppitunnilta Wilmaan.
- Alaikäisen poissaolon Wilmassa selvittää huoltaja. Täysi-ikäinen opiskelija selvittää itse poissaolonsa.

- Mikäli poissaoloja on niin runsaasi, että kurssin arvioinnin edellytykset eivät toteudu, kurssi on opiskeltava uudelleen. Arvioinnin edellytyksiä ovat muun muassa osallistuminen opetukseen, kurssin tehtävien suorittaminen ja mahdollinen kurssikoe. Ole poissaoloista aina yhteydessä kurssin opettajaan tilanteen selvittämiseksi.
- Ennalta tiedossa olevaan poissaoloon on pyydettävä lupa. Kolmeen päivään asti luvan myöntää ryhmänohjaaja, pidempiin poissaoloihin apulaisrehtori. Poissaoloanomus tehdään Wilmassa erillisellä lomakkeella.
- Jos sairaus kestää enemmän kuin kolme päivää, on asiasta ilmoitettava ryhmänohjaajalle.
- Kahden viikon tai sitä pidemmästä poissaolosta on **aina** tuotava lääkärin todistus kansliaan.
- Ryhmänohjaaja seuraa läsnäoloasi ja opintojesi etenemistä säännöllisesti.

Itsenäisesti suorittavien kurssien opiskelusta opiskelija laatii yhdessä opettajan kanssa suunnitelman, jota opiskelija sitoutuu noudattamaan.

OPISKELU LUKIOSSA

LUKION SUORITTAMINEN JA OPISKELUAIKA

Tampereen yhteiskoulun lukio on kurssimuotoinen lukio eli luokaton lukio. Se tarkoittaa sitä, että laadit henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman, jonka mukaan suoritat kursseja. Lukujärjestyksesi kuhunkin jaksoon muodostuu Wilman kurssitarjottimelta valitsemistasi kursseista.

Lukion aikana suoritat

- **pakollisia kursseja** (pa),
- **valtakunnallisia syventäviä kursseja** (vsy),
- **valtakunnallisia soveltavia kursseja** (vso),
- **koulukohtaisia syventäviä kursseja** (ksy) ja
- **koulukohtaisia soveltavia kursseja** (kso).

Pakolliset kurssit ovat kaikille yhteisiä, syventävät ja soveltavat puolestaan valinnaisia. Kaikki ilmaisutaitokurssit ovat koulukohtaisia soveltavia kursseja.

Koko lukion aikana on suoritettava vähintään 75 kurssia, joista vähintään 10 on oltava valtakunnallisia syventäviä. Lukion suoritus aika on yleensä 3 vuotta. Opintoajan pidentäminen 3,5 tai 4 vuoteen on mahdollista erityisistä syistä. Lupa pidentämiseen pyydetään rehtorilta. Luvan saatuaan opiskelija tekee opiskelusuunnitelman yhdessä opinto-ohjaajansa kanssa.

OPISKELUSUUNNITELMAN LAATIMINEN

Opiskelusuunnitelmasi tarkentuu opintojen aikana tekemiesi valintojen mukaan. Ensimmäisenä vuonna suoritat enimmäkseen pakollisia kursseja. Syven-

täviä ja soveltavia kursseja on mielekästä valita mahdollisimman laajasti niissä oppiaineissa, joihin haluat keskittyä ja joissa mahdollisesti osallistut ylioppilaskokeeseen. Priorisointi auttaa sinua jaksamaan ja pääsemään mahdollisimman hyvään lopputulokseen lukio-opinnoissasi.

Samassa oppiaineessa voi eri opiskelijoilla olla erilaajuiset oppimäärät riippuen opiskelijan kurssivalinnoista. Pakolliset kurssit tulee kuitenkin aina suorittaa (poikkeuksena kurssien keventäminen).

Suosittelun kurssimäärä ensimmäisenä ja toisena opiskeluvuonna on 28–32 kurssia ja kolmantena vuonna noin 15–20 kurssia, jolloin koulupäivien pituus ja jakson työmäärä pysyvät kohtuullisina. Opintojen aikana voit tehdä ohjelmaasi lisäyksiä, jos koet jaksavasi. Soveltavien kurssien määräksi suositellaan noin 15 kurssia koko opiskeluaikana.

Kursseja suoritetaan eri oppiaineissa suositellun järjestyksen mukaan. Erityisesti äidinkiessä, vieraissa kielissä ja matematiikassa kurssit suoritetaan numerojärjestyksessä. Löydät suosituksen kurssien suoritusjärjestyksestä muun muassa tämän opinto-oppaan kurssikuvauksista. Jos suositusjärjestyksestä on tarpeen poiketa, sovi asiasta aineenopettajan kanssa.

KURSSIVALINTOJEN JA LUKUJÄRJESTYKSEN TARKISTAMINEN

Suurimmassa osassa oppiaineita sama kurssi järjestetään lukuvuodessa useita kertoja. Voit siis hyvin pitkälle vaikuttaa itse lukujärjestyksesi muodostumiseen. Joitain kursseja esimerkiksi A-kielissä ja B3/B2-kielissä järjestetään kuitenkin vain yhden kerran. Ota nämä huomioon opiskelusuunnitelmaa laatiesasi.

Voit tehdä muutoksia kurssivalintoihisi ja lukujärjestykseesi itse ennen jokaisen jakson alkua noin viikon ajan Wilmassa, kun kurssitarjotin on auki. Tee muutokset laatimasi opiskelusuunnitelman mukaan. Huolehdi, että opinnot etenevät tasaisesti ja kursseja kertyy riittävä määrä. **Muutokset on tehtävä ennen jakson alkamista.**

Kurssitarjottimen ollessa suljettu muutoksia kurssivalintoihin voivat tehdä opinto-ohjaajat.

ITSENÄINEN OPISKELU

Lukiossa voit opiskella kursseja myös itsenäisesti. Jos haluat suorittaa kurssin itsenäisesti, täytä erillinen lomake. Kun opettaja on hyväksynyt kurssin suorittamisen itsenäisesti, saat ohjeet kurssin suorittamisesta. Osa itsenäisesti suoritettavista kursseista löytyy myös Wilman kurssitarjottimesta jaksottamattomista kursseista.

PAKOLLISTEN KURSSIEN KEVENTÄMINEN

Opiskelijalla, joka suorittaa vähintään 12 kurssia ilmaisutaitoaineita, on oikeus ns. **keventää** eli jättää pois enintään 8 valtakunnallista pakollista kurssia. Jokaisessa oppiaineessa opiskelijan on kuitenkin suoritettava vähintään puolet valtakunnallisista pakollisista kursseista. Jos oppiaineessa on vain yksi pakollinen kurssi, sitä ei voi jättää pois. Ohjeet keventämisestä annetaan lukiossa ensimmäisen lukuvuoden aikana.

Oppineissa, joissa osallistut ylioppilaskokeeseen, et voi keventää, sillä osallistumisoikeus edellyttää pakollisten kurssien suorittamista.

OPPIMÄÄRÄN VAIHTAMINEN MATEMATIIKASSA JA KIELISSÄ

Lukio-opintojen alkaessa valitset matematiikassa ja kielissä eritasoisia oppimääriä, joita suoritat. Oppimäärää on mahdollista vaihtaa opintojen aikana. Ylioppilaskokeessa on myös mahdollista tietyin edellytyksin suorittaa eritasoinen koe kuin opiskeltu oppimäärä.

Matematiikan oppimäärän vaihtaminen pitkästä lyhyeen

Matematiikan oppimäärän vaihtaminen pitkästä lyhyeen tehdään opinto-ohjaajan kanssa, jolloin laaditaan suunnitelma siitä, mitkä pitkän matematiikan kurssit vastaavat lyhyen matematiikan kursseja ja mitkä lyhyen matematiikan kurssit sinun tulee suorittaa.

Lyhyen matematiikan pakolliseen oppimäärään kuuluvat kurssit MAY1 ja MAB2–MAB6. Matematiikan oppimäärää pitkästä lyhyeen vaihtavan opiskelijan on suoritettava ne lyhyen matematiikan kurssit, joita hänen suorittamansa pitkän matematiikan kurssit eivät vastaa sisällöltään.

Kurssi **MAA2** korvaa kurssin **MAB2**.

Kurssi **MAA3** korvaa kurssin **MAB3**.

Kurssi **MAA6** korvaa kurssin **MAB7**.

Kurssi **MAA8** korvaa kurssin **MAB4**.

Kurssi **MAA10** korvaa kurssin **MAB5**.

Sisällöltään vastaavan pitkän matematiikan kurssin arvosana siirtyy sellaiseen lyhyen matematiikan kurssin arvosanaksi. Opiskelijalla on oikeus halutessaan korottaa pitkältä matematiikalta suoraan siirtyneitä kurssiarvosanoja osallistumalla vastaavan lyhyen matematiikan kurssin kokeeseen. Tällöin opiskelija sopii kokeen suorittamisesta opettajan kanssa ja tulee kokeeseen tai uusintakokeeseen osallistumatta opetukseen. Korotusta voi yrittää kerran. Parempi arvosana jää voimaan.

Kurssin arvosanaa voi korottaa myös osallistumalla normaalisti kyseiselle lyhyen matematiikan kurssille.

Ne pitkän matematiikan hyväksytysti suoritettavat kurssit, jotka eivät korvaa suoraan mitään lyhyen matematiikan kurssia, lasketaan lyhyen matematiikan

koulukohtaisiksi syventäviksi kursseiksi. Kysy lisätietoja matematiikan opettajaltasi tai opinto-ohjaajalta.

Kielen oppimäärän vaihtaminen

Voit vaihtaa kielen oppimäärän tasoa lukio-opinnoissasi. Esimerkiksi toisen kotimaisen kielen eli B1-ruotsin voi vaihtaa A-ruotsiksi ja B2-saksan A-saksaksi. Edellytyksenä vaihdettaessa vaativampaan oppimäärään on hyvä opintomenestys. Halutessasi voit myös jatkaa peruskoulussa aloitettua A-kieltä B2/B3-tasoisena kielenä lukiossa.

Oppimäärän tason vaihtamisesta voit keskustella kielen opettajien ja opinto-ohjaajan kanssa.

OPINTOJEN ARVIOINTI

KURSSIARVIOINTI

Opettaja kertoo kurssin alussa arviointiin vaikuttavat asiat sekä kurssilla käytettävät arviointitavat. Arviointiperusteet on kirjattu opetussuunnitelmaan.

Kurssit arvioidaan joko numeroin tai suoritusmerkinnällä: **4** (hylätty), **5** (välttävä), **6** (kohtalainen), **7** (tyyydyttävä), **8** (hyvä), **9** (kiitettävä), **10** (erinomainen). Suoritusmerkinnät ovat **S** (= suoritettu) ja **H** (= hylätty).

Kurssit arvioidaan eri tavoin opetussuunnitelmasta riippuen:

- Pakolliset ja valtakunnalliset syventävät kurssit arvioidaan numeroin. Poikkeuksena ovat opinto-ohjauksen ja teemaopintojen kurssit, joista annetaan suoritusmerkintä.
- Valtakunnalliset soveltavat kurssit arvioidaan suoritusmerkinnällä.
- Ilmaisutaitokursseista annetaan pääsääntöisesti numeroarvosana.
- Muista koulukohtaisista syventävistä ja soveltavista kursseista annetaan suoritusmerkintä.

Jos kurssin suoritukset ovat kesken — esimerkiksi koe tai arvioinnin edellyttämiä tehtäviä puuttuu — arvosanaksi annetaan **T** (= täydennettävä suoritus). Täydennyksen suorittamisesta on sovittava kurssin opettajan kanssa, ja se on hoidettava kuntoon mahdollisimman pian seuraavan jakson aikana.

KURSSIARVOSANAN UUSIMINEN

Hylätyn kurssin (arvosana **4**) saa uusia kerran uusintakuulustelussa. Jos opiskelija on sairauden tai muun hyväksyttävän syyn vuoksi estynyt osallistumaan kurssikokeeseen, on siitä esitettävä poissaoloselvitys. Jos opiskelija on ilman hyväksyttävää syytä tai poissaoloselvitystä pois kurssikokeesta, hän menettää

oikeutensa osallistua kurssikokeeseen uusintapäivänä ja koko kurssi on suoritettava uudelleen opetukseen osallistuen.

Uusintakuulusteluun on osallistuttava jakson päättymistä seuraavana uusintakuulustelupäivänä, jos opiskelijalla ei ole erityistä syytä muulle koejärjestelylle. Sen jälkeen kurssin suorittaminen edellyttää osallistumista uudelleen opetukseen. Uusintakuulusteluun ilmoittaudutaan Wilmassa.

Hyväksytyt kurssiarvosanoja voi korottaa vain pakottavista syistä ainoastaan osallistumalla uudelleen kurssin opetukseen. Yksittäisellä kurssiarvosanalla on harvoin isoa merkitystä — kurssin uusimisen sijasta on paljon tärkeämpää suunnata energia seuraavien kurssien opiskelemiseen.

OPPIAINEEN OPPIMÄÄRÄN ARVIOINTI

Oppiaineen oppimäärä muodostuu niistä kursseista, jotka opiskelija on sisällyttänyt opiskelusuunnitelmaansa. Oppiaineen oppimäärän kurssien lukumäärä voi siis olla erilainen eri opiskelijoilla.

Oppiaineen oppimäärän arvosana on opiskelijan opiskelemien pakollisten ja valtakunnallisten kurssiarvosanojen keskiarvo (ns. päättöarvosana). Opettajat voivat harkinnanvaraisesti korottaa oppimäärän päättöarvosanaa.

Kunkin oppiaineen oppimäärä on hyväksytysti suoritettu, kun opiskelija on suorittanut vähintään $2/3$ opinto-ohjelmansa mukaisista oppiaineen oppimäärän *pakollisista* ja *valtakunnallisista syventävistä* kursseista hyväksytysti. Oppiaineen oppimäärässä opiskelijalla voi olla hylättyjä kurssiarvosanoja seuraavasti:

Jos olet opiskellut pakollisia ja valtakunnallisia syventäviä kursseja opiskelusuunnitelmasi mukaan,	voi hylättyjä (4) arvosanoja olla enintään:
1–2 kurssia	0
3–5 kurssia	1
6–8 kurssia	2
9 kurssia tai enemmän	3

Matematiikan yhteinen kurssi MAY1 luetaan opiskelijan suorittamaan matematiikan oppimäärään mukaan. Teemaopintojen valtakunnalliset syventävät kurssit eivät muodosta oppimäärää, vaan ne ovat erillisiä kursseja.

Oppiaineen arvosanaa on mahdollista korottaa erikseen sovittavissa tenteissä. Lisätietoja saat aineenopettajilta. Mahdollinen korotustenttiin osallistuminen on ajankohtaista lukio-opintojen loppuvaiheessa.

LUKION KOKO OPPIMÄÄRÄN SUORITTAMINEN

Saat lukion päättötodistuksen koko lukion oppimäärästä, kun olet suorittanut kaikki henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaasi kuuluvat oppimäärät hyväksytysti. Vähimmäiskurssimäärä on 75, mikä pitää sisällään

- lukion pakollisia kursseja 47–51,
- valtakunnallisia syventäviä kursseja vähintään 10 ja
- lisäksi soveltavia kursseja, teemaopintokursseja ja muita kursseja valintasi mukaan.

Päättötodistuksessa arvioidaan numeroin pakollisten aineiden, valinnaisten vieraiden kielten ja ilmaisutaitoaineiden oppimäärät. Suoritusmerkintä annetaan opinto-ohjauksesta ja teemaopintojen kursseista. Suoritusmerkinnän opiskelija voi halutessaan saada myös liikunnasta ja sellaisista oppiaineista, joissa opiskelija on suorittanut vain yhden kurssin, sekä sellaisista valinnaisista vieraista kielistä, joissa hän on suorittanut vain kaksi kurssia.

Ylioppilastodistuksen saamisen ehtona on sekä lukion päättötodistus että hyväksytysti suoritettu ylioppilastutkinto.

VALTAKUNNALLISET PUHEKOKEET

Koulussamme on mahdollisuus osallistua valtakunnalliseen äidinkielen suullisen viestinnän päättökokeeseen sekä valtakunnallisiin suullisen kielitaidon kokeisiin toisen kotimaisen kielen, englannin, saksan ja ranskan kielissä. Kokeisiin osallistutaan opintojen loppuvaiheessa ennen ylioppilaskirjoituksia. Lisätietoa saat kielten opettajilta.

ARVIOINNIN UUSIMINEN JA OIKAISU

Opiskelija voi pyytää rehtorilta opinnoissa etenemistä koskevan päätöksen tai päättöarvioinnin uusimista kahden kuukauden kuluessa tiedon saamisesta. Uudesta arvioinnista päättävät rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä. Jos opiskelija on tyytymätön tehtyyn uuteen arviointiin tai ratkaisuun, oikaisua voi pyytää aluehallintovirastolta.

MUUALLA SUORITETTUJEN KURSSIEN HYVÄKSILUKEMINEN JA OSAAMISEN TUNNUSTAMINEN

Opiskelijalla on oikeus sisällyttää lukion oppimäärään muualla suoritettuja opintoja, jotka ovat tavoitteiltaan ja keskeisiltä sisällöiltään lukion opetussuunnitelman mukaisia. Lisäksi koulun ulkopuolella hankittua osaamista voidaan tietyin ehdoin tunnustaa osaksi lukio-opintoja. Vaihto-opiskelijoilla on oikeus hyväksilukea vaihto-opiskelijavuotena suorittamiaan opintoja.

Muiden muualla suoritettujen kurssien kuin lukion pakollisten ja valtakunnallisten syventävien hyväksilukeminen ja muun osaamisen tunnustaminen kannattaa selvittää ennen opiskelusuunnitelman laatimista esimerkiksi opinto-

ohjaajan kanssa keskustelemalla. Hyväksilukemista ja osaamisen tunnustamista hakee opiskelija ja siitä päättää rehtori.

Tampereella on monipuoliset mahdollisuudet opiskella oman koulun ulkopuolella lukio-opintoihin sisällytettäviä opintoja mm. muissa lukioissa, toisen asteen ammatillisessa koulutuksessa ja korkeakouluissa. Opetusta tarjotaan sekä lähi- että verkko-opetuksena. Opintoja tarjoavat esimerkiksi:

- Tampereen kaupungin muut lukiot, lisätietoa oppilaitosten omilta kotisivuilta,
- KOROTA-tarjottimen korkeakouluopinnot lukiolaisille, <http://korota.blogit.tampere.fi/> ja
- Tampereen kesäyliopiston abi- ja lukiolaiskurssit, www.tampereenkesayliopisto.fi.

Kursseille ilmoittautuminen tapahtuu yleensä sähköisesti. Lisätietoja opiskelusta ja ilmoittautumisesta saat myös opinto-ohjaajilta. Osa kursseista on opiskelijalle ilmaisia ja osa maksullisia. Maksut vaihtelevat kurseittain ja oppilaitosten yhteistyösopimusten mukaan. Lue ohjeet tarkasti ennen kurssille ilmoittautumista.

YLIOPPILASKIRJOITUKSET

Ylioppilastutkinto suoritetaan lukio-opintojen loppuvaiheessa. Ylioppilastutkinto sisältää **neljä pakollista koetta**, joista äidinkieli on kaikille pakollinen. Kolme muuta pakollista koetta valitaan seuraavista: vieraat kielet, toinen kotimainen kieli, reaaliaineet tai matematiikka. Näistä yhdessä aineessa kokeen tulee olla laajan oppimäärän mukainen. Lisäksi voi suorittaa ylimääräisiä kokeita.

Ylioppilaskirjoitukset voi halutessaan suorittaa hajautetusti kolmen peräkkäisen kirjoituskerran aikana.

Ylioppilaskokeeseen edellyttää, että kokelas on ennen kokeeseen osallistumista opiskellut

- 1) kyseisessä aineessa vähintään **pakolliset** kurssit, tai
- 2) vähintään **kolme** kurssia, jos on kyse vieraan kielen lyhyestä oppimäärästä (**B2** ja **B3**).

Ylioppilaskirjoitusten tehtävät perustuvat kaikkien pakollisten ja valtakunnallisten syventävien kurssien hallintaan. Kirjoitettavissa aineissa kannattaa opiskella kurseja mahdollisimman laajasti.

Lisätietoja ylioppilaskirjoituksista saat osoitteesta www.ylioppilastutkinto.fi.

LUKIODIPLOMIT

Voit suorittaa teatterin, tanssin, kuvataiteen, liikunnan, musiikin tai median lukiodiplomin. Lukiodiplomien suorittaminen ajoittuu yleensä lukio-opintojen loppuvaiheeseen. Musiikissa ja liikunnassa lukiodiplomin suorittamista varten aineistoa kerätään koko lukioajalta. Diplomeista saat lisätietoa opinto-oppaan kurssikuvauksista ja opettajilta.

OPISKELIJATOIMINTA

OPISKELIJAKUNTA

Opiskelijakunta järjestää koulussamme monenlaisia tapahtumia ja on mukana vaikuttamassa koulumme toimintaan. Aktiivisesta osallistumisesta opiskelijakunnan hallituksen toimintaan saa yhden teemaopintokurssin (TO3).

TUUTORITOIMINTA

Tuutorit ohjaavat ja tukevat uusia opiskelijoita erityisesti opintojen alussa sekä kertovat opiskelusta lukiossa koulussamme vieraileville ysiluokkalaisille. Aktiivisesta tutortoiminnasta saa yhden teemaopintokurssin (TO3).

HARRASTUSTOIMINTA

TYKissä toimii useita harrastuskerhoja muun muassa jääkiekosta, shakista tai elokuvista kiinnostuneille. Kysy kerhojen toiminnasta ja lähde rohkeasti mukaan!

Yhdessä persoonalliselle opintielle

Tampereen yhteiskoulun lukiossa opiskeltavien yleissivistävien ja ilmaisullisten tietojen ja taitojen tarkoitus on, että jokainen voi kehittää omaa persoonallista lahjakkuuttaan. Tavoitteen saavuttamiseksi koulumme tarjoaa monipuolisen valikoiman eri oppiaineita, joita opiskelija voi valita opintoihinsa. Koulussamme järjestetään yhdessä tapahtumia ja tilaisuuksia, jotka luovat yhteishenkeä, tuovat onnistumisen iloa ja edistävät toisen työn kunnioittamista.

Arvotavoitteet

Tampereen yhteiskoulun lukiossa tuemme toistemme persoonallista kasvua ja elinikäistä kehitystä.

Sivistys

Tampereen yhteiskoulun lukiossa opiskelemme monipuolisia tietoja ja taitoja, joiden avulla opimme hahmottamaan maailmaa realistisesti, rakentavasti ja uudistusmyönteisesti. Omaksuttu sivistys näkyy hyvänä käytöksenä ja henkisenä kypsyytinä. Lukiossa vaalimme koulun perinteitä ja kulttuuriperintöä ja pyrimme omalla toiminnallamme kehittämään niitä. Opimme sopeutumaan muutokseen ja näkemään mahdollisuudet yhteiskunnan kehityksessä.

Luovuus

Arvostamme luovaa työskentelyä, johon kuuluvat tiedon jäsentely, ongelmien havaitseminen ja ratkaiseminen sekä uuden tuottaminen tieteissä ja taiteissa. Luovuus on kansalaistaitoa, johon sisältyy ilmaisun lisäksi taito vastaanottaa ja arvostaa taide-elämyksiä.

Vastuullisuus

Otamme vastuuta yhteisön jäsenistä kunnioittamalla ja kannustamalla toisiamme. Työskentelemme ja toimimme vastuullisesti ja arvostamme yritteliäisyyttä. Opimme ottamaan vastuuta ympäristöstä ja yhteiskunnasta.